

ORNIS FENNICA

XXVIII, N:o 1

1951

SUOMEN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN JULKAISEMA
UTGIVEN AV ORNITOLOGISKA FÖRENINGEN I FINLAND

Toimitus P. Voipio, G. Nordström.
Redaktion

Linnustomme alalajikysymyksen nykyinen vaihe.

PAAVO VOIPIO

(Helsingin Yliopiston Eläintiet. museo)

Kirjoittaja on aikaisemmin (VOIPIO 1950 a) esittänyt eräitä näkökohtia kolminimisen tieteellisen nimistön käytöstä lintuekologisissa ja -faunistisissa julkaisuissa, joiden kohdalta meillä viime vuosina on yleensä — lähinnä nimistön käytössä esiintyneiden epäkohtien ja epäjohtonmukaisuuksien vuoksi — pyritty palaamaan pelkästään kaksinimiseen (binääriin) nimistöön. Mainitussa kirjoituksessa on korostettu taksonomisen orientoinnin merkitystä myös tämäntapaisissa julkaisuissa ja ehdotettu menettelytapaa, joka tutkimuksen tulokset huomioiden tekisi mahdolliseksi alalajinimistön kriittillisen käytön ja joka samalla antaisi oikean kuvan ao. lajien taksonomisista suhteista ja näitä kysymyksiä koskevista probleemeista oman maamme osalta.

Kulloinkin käytännössä oleva tieteellinen nimistö luonnollisesti vastaa ainoastaan taksonomisen tutkimuksen erästä vaihetta. Vaikkakin siis tiettyjen lajien kohdalta nykyinen nimistö epäilemättä tulee säilymään, taksonomisen tutkimuksen edistyessä voidaan ainakin joidenkin lajien kohdalla todeta eroavaisuuksia populaatioiden välillä maamme eri osissa tai maahamme rajoittuvilla alueilla valtiollisten rajojemme ulkopuolella. Tämän lisäksi tieteellisessä nimistössä tapahtuu nimistötutkimuksen johdosta vielä nykyisinkin valitettavan lukuisia välttämättömiä muutoksia. Ternäärisen nimistön käyttö edellyttää näin ollen taksonomisen tutkimuksen jatkuvaa seuraamista ja tällä alalla saatujen tulosten tuntemista, seikka, jonka kontrollointi ymmärrettävästi jossain määrin jää ao. kirjoituksia julkaisevien aikakauslehtien toimitusten huoleksi.

Seuraava systemaattinen luettelo käsittää kaikki maassamme todetut lajit. Näistä ne, joista meillä esiintyy niin pesimä- kuin muutto-

aikoina vain yksi ja sama maantieteellinen rotu (yleisimmin nomaattimuoto), on merkitty ternäärästi tavallisella kursiivilla. Ne lajit, joista joko tunnetaan maastamme pesimä- tai muuttoaikana useampia rotuja tai joiden pesimä- tai muuttoaikaisen aineiston rodullinen asema on lopullisesti selvittämättä, on merkitty binäärästi lihavalla kursiivilla. Edellisessä tapauksessa käytetään aikaisemmin (VOPIO op. c.) esitetyn ehdotuksen mukaan liitettä „ssp.“, jälkimmäisessä taas „coll.“. Monotyyppiset lajit on niinkään mainittu erikseen. Systeemi on sama kuin WITHERBYN etc. (1948) teoksessa noudatettu.

Suomenkielisen selkärankaisnimistön hiljattain tapahtuneesta tarkistamisesta (ks. SUOMALAINEN & VOPIO 1950) johtuen luetteloon on otettu myös lajien suomenkieliset nimet, joissa on tapahtunut sangen monia muutoksia ja joiden esiintyminen täydellisenä luettelona myöskin tässä yhteydessä puolustanee hyvin paikkaansa.

Corvus c. corax L., korppi.

Corvus corone cornix L., varis.

Corvus f. frugilegus L., mustavaris.

Corvus ¹⁾ *monedula* L. coll., naakka. Naakkojemme suhde maamme itäpuolelta selitettyyn rotuun *C. monedula soemmeringii* Fischer vielä lopullisesti selvittämättä. Todennäköisesti ainakin osaksi muotoa *C. m. monedula* <
>
C. monedula soemmeringii (ks. myös KLEINER 1939—42 ja VOOUS 1950). Huom! Maassamme kerran tavattu rotu *Corvus monedula dauuricus* Pall.

Pica pica fennorum Lönnb., harakka. Ahvenanmaan populaatio kaivannee vielä tarkistusta.

Nucifraga c. caryocatactes (L.) ja *N. caryocatactes* (L.) ssp., pähkinähakki. Vain pesimäaikainen voidaan merkitä ternäärästi, vaellusvuosina **tavataan** *N. caryocatactes macrorhynchos* Brehm.

Garrulus *glandarius* (L.) coll., närhi. Meikäläisten närhien suhde nomaattimuotoon sekä itäiseen rotuun *G. glandarius severtzowi* Bogd. kaipaa selvittelyä (ks. STEINBACHER 1932—38, KLEINER 1935—38, VOOUS 1945, jotka otaksuvat närhiemme kuuluvan viimeksi mainittuun rotuun; vrt. DEMENTIEV 1941, joka on jättänyt po. rodun pois!).

Cractes *infaustus* (L.) coll., kuukkeli. Itäsuomalainen aineisto kaipaa tarkistusta suhteessa rotuun *C. infaustus ruthenus* (But.), joka on selitetty maamme itäpuolisista seuduista (ks. SUSHKIN & STEGMANN 1929). Samoin tämän ja Pohjois-Suomen rodun (*C. i. infaustus* (L.)) välisen rajan sijainti.

Sturnus v. vulgaris L., kottarainen.

Pastor (*Sturnus* ²⁾) *roseus* (L.), punakottarainen. **M o n o t.**

¹⁾ ks. WITHERBY etc. 1948, I. s. 22 alaviite.

²⁾ 22nd Report Comm. Nomencl. 1950, Ibis 92: 639—640.

- Oriolus o. oriolus* (L.), kuhankeittäjä.
- Coccothraustes c. coccothraustes* (L.), nokkavarpunen.
- Chloris c. chloris* (L.), viherpeippo.
- Carduelis c. carduelis* (L.), tikli.
- Carduelis spinus* (L.), vihervarpunen. M o n o t.
- Carduelis f. flammea* (L.), urpiainen. Rotupiirinsä ainoa edustaja meillä. Muodon *C. flammea holboellii* (Brehm) asema alalajina epävarma (ks. WITHERBY etc. 1948) ja todennäköisesti kokonaan poistettava (19th Report Comm. Nomencl. 1948, Ibis 90: 319).
- Carduelis hornemanni exilipes* (Coues), tundraurpiainen.
- Carduelis f. flavirostris* (L.), vuorihemppo.
- Carduelis c. cannabina* (L.), hemppo.
- Serinus canaria serinus* (L.), keltahemppo.
- Pyrrhula p. pyrrhula* (L.), punatulkku.
- Carpodacus e. erythrinus* (Pall.), punavarpunen.
- Pinicola e. enucleator* (L.), taviokuurna.
- Loxia c. curvirostra* L., pikkukäpylintu.
- Loxia pytyopsittacus* Borkh., isokäpylintu. M o n o t., mikäli Skotlannin käpylintu kuuluu alalajina rotupiiriin *curvirostra* eikä tähän.
- Loxia leucoptera bifasciata* Brehm, kirjosiipikäpylintu.
- Fringilla c. coelebs* L., peippo.
- Fringilla montifringilla* L., järripeippo. M o n o t.
- Emberiza c. calandra* L., harmaasirkku. Lajin polytyyppisyydestä eroavia mielipiteitä (ks. DEMENTIEV 1941, vrt. WITHERBY etc. 1948).
- Emberiza citrinella* L. coll.**, keltasirkku. Nominattimuodon ja rodun *E. citrinella erythrogenys* Brehm välisen sangen epämääräisen raja-alueen ulottuminen maamme selvittämättä.
- Emberiza a. aureola* Pall., kultasirkku. Polytyyppisyydestä ks. DEMENTIEV (1941), vrt. WITHERBY etc. (1948).
- Emberiza hortulana* L., peltosirkku. M o n o t.
- Emberiza r. rustica* Pall., pohjansirkku. Polytyyppisyydestä vrt. WITHERBY etc. (1948).
- Emberiza pusilla* Pall., pikkusirkku. M o n o t.
- Emberiza s. schoeniclus* (L.) ja ***E. schoeniclus* (L.) coll.**, pajusirkku. Maamme eteläosien ja pohjoisosien (*E. schoeniclus steinbacheri* Dem.) kaislasirkkujen väliset suhteet kaipaavat lähempää selvittelyä (ks. kuitenkin LUNDEVALL 1950). Maan eteläpuoliskon pesimäaik. aineisto ternäärästi.
- Calcarius l. lapponicus* (L.), lapinsirkku.
- Plectrophenax n. nivalis* (L.), pulmunen.
- Passer d. domesticus* (L.), varpunen.
- Passer m. montanus* (L.), pikkuvarpunen.
- Calandrella brachydactyla longipennis* (Eversm.), lyhytvarvaskiuru. Ainoa meillä tavattu yksilö todennäköisesti tätä rotua (LEHTONEN 1931).
- Galerida c. cristata* (L.), töyhtökiuru.
- Lullula a. arborea* (L.), kangaskiuru.
- Alda a. arvensis* L., kiuru eli leivonen.
- Eremophila alpestris flava* (Gm.), tunturikiuru.

Anthus novaeseelandiae richardi Vieill., isokirvinen.

Anthus c. campestris (L.), nummikirvinen.

Anthus t. trivialis (L.), metsäkirvinen.

Anthus pratensis (L.), niittykirvinen. M o n o t.

*Anthus cervinus*¹⁾ *rufogularis* Brehm, lapinkirvinen. Lajin polytyyppisyydestä ks. DEMENTIEV (1941, s. 87).

Anthus spinoletta littoralis Brehm, luotokirvinen.

***Motacilla flava* (L.) ssp.**, keltavästäräkki. Roduista ks. s. 16.

Motacilla c. cinerea Tunst., vuorivästäräkki.

Motacilla a. alba L., västäräkki.

Certhia f. familiaris L., puukiiپیjä.

***Sitta europaea* L. ssp.**, pähkinäakkele. Meillä kiertelevänä todettu paitsi nominaattimuoto myös siperialainen alalaji *S. europaea batcalensis* Taczan. (syn. *S. e. uralensis* Gloger).

Parus m. major L., talitiainen.

Parus c. caeruleus L., sinitäinen.

Parus a. ater L., kuusitiainen.

Parus c. cristatus L., töyhtötiainen.

Parus c. cinctus Bodd., lapintiainen.

Parus p. palustris L., viitatiainen.

Parus atricapillus borealis Selys-Longch. ja ***P. atricapillus* L. ssp.**, hömötiainen. Pohjois-Suomesta selitetyn rodun *P. atricapillus lönnbergi* Zedl. rajoittuminen rotuun *P. atricapillus borealis* Selys-Longch. kaippaa lähempää selvittelyä. Vain maan eteläpuoliskon pesimäaik. aineisto ternäaristi.

Aegithalos c. caudatus (L.), pyrstötiainen.

Lanius minor Gm., mustaotsalepinkäinen. M o n o t.

***Lanius excubitor* L. coll.**, isolepinkäinen eli lapinharakka. Lapin pesimäaikaisen populaation rodullinen asema (*L. excubitor ?melanopterus* Brehm) meillä lopullisesti selvittämättä, samoin kuin nominaattimuodon esiintymisalue meillä (vrt. OLIVIER 1944 ja SALOMONSEN 1949).

Lanius s. senator L., ruskopäälepinkäinen.

Lanius c. collurio L., pikkulepinkäinen. Lajin system. asemasta ja polytyyppisyydestä vrt. NIETHAMMER (1937), DEMENTIEV (1941) ja OLIVIER (1944).

Bombycilla g. garrulus (L.), tilhi.

Muscicapa s. striata (Pall.), harmaasiippo.

Muscicapa h. hypoleuca (Pall.), kirjosieppo.

Muscicapa p. parva Bechst., pikkusieppo.

Regulus r. regulus (L.), hippiäinen.

Phylloscopus collybita abietinus (Nilss.), tiltalitti.

Phylloscopus trochilus acredula (L.), uunilintu eli pajulintu. Rotua *Ph. trochilus evermanni* (Bonap.) ei voitane hyväksyä (ks. WITHERBY etc. 1948 ja DEMENTIEV 1941).

Phylloscopus trochiloides viridanus Blyth, idän uunilintu.

Phylloscopus sibilatrix (Bechst.), sirittäjä. M o n o t.

Phylloscopus b. borealis (Blas.), Lapin uunilintu.

¹⁾ ks. WITHERBY etc. 1948, I, s. 199 alaviite.

- Phylloscopus p. proregulus* (Pall.), hippiaisuunilintu.
Locustella fluviatilis (Wolf), viitasirkkalintu. M o n o t.
Locustella l. luscinioides (Savi), ruokosirkkalintu.¹⁾
Locustella n. naevia (Bodd.), pensassirkkalintu.
Acrocephalus a. arundinaceus (L.), rastaskerttunen.
Acrocephalus s. scirpaceus (Herm.), rytikerttunen.
Acrocephalus palustris (Bechst.), luhtakerttunen. M o n o t.
Acrocephalus dumetorum Blyth, viitakerttunen. M o n o t.
Acrocephalus schoenobaenus (L.), ruokokerttunen. M o n o t.
Hippolais i. icterina (Vieill.), kultarinta. Polytyyppisyydestä eriäviä mieliteitä (vrt. NIETHAMMER 1937, DEMENTIEV 1941 ja WITHERBY etc. 1948).
Sylvia nisoria (Bechst.), kirjokerttu. M o n o t. (ks. WITHERBY 1948 sekä 19th Report Comm. Nomencl. 1948, Ibis 90: 319—322).
Sylvia borin (Bodd.), lehtokerttu. M o n o t.
Sylvia a. atricapilla (L.), mustapääkerttu.
Sylvia c. communis Lath., pensaskerttu.
Sylvia c. curruca (L.), hernekerttu.
Turdus p. pilaris L., räkättirastas. Lajin polytyyppisyydestä ks. DEMENTIEV (1941).
Turdus v. viscivorus L., kulorastas.
Turdus ericetorum philomelos Brehm, laulurastas.
Turdus m. musicus L., punakylkirastas.
Turdus ruficollis atrogularis Jar., mustakaularastas.
Turdus t. torquatus L., sepelrastas.
Turdus m. merula L., mustarastas.
Oenanthe oe. oenanthe (L.) ja *Oe. oenanthe* (L.) coll., kivitasku. Muuttoaikoina rodun *Oe. oenanthe leucorrhoa* (Gm.) esiintyminen mahdollinen. Pesimäaikainen aineisto ternäärinen.
Oenanthe deserti atrogularis (Blyth), aavikkotasku. Ks. HILDÉN (1951).
Saxicola rubetra (L.), pensastasku. M o n o t.
Saxicola torquata rubicola (L.), mustapäätasku.
Phoenicurus ph. phoenicurus (L.), leppälintu.
Phoenicurus ochruros gibraltariensis (Gm.), mustaleppälintu.
Luscinia luscinia (L.), satakieli. M o n o t.
Luscinia s. svecica (L.) ja *L. svecica* (L.) ssp., sinirinta. Pesimäaikaiset Pohjois-Suomessa ternäärästi. Eteläsuomalaiset binäärästi (rotujen *svecica* (L.) ja *cyaneula* (Meisner) ♀♀ vaikeat erottaa, myös nuoret ♂♂ (NIETHAMMER 1937)).
Erithacus r. rubecula (L.), punarinta.
Prunella m. modularis (L.), rautiainen.
Troglodytes t. troglodytes (L.), peukaloinen.
Cinclus c. cinclus (L.), koskikara.
Hirundo r. rustica L., haarapääsky.²⁾

1) Selostus lajin esiintymisestä (maist. O. Leivo) myöhemmin O. F:ssa.

2) Tri E. Merikallion hiljattain tekemän ilmoituksen mukaan valtiolliselta alueeltamme on tavattu myös *Hirundo daurica* L. ssp. (lähemmin ks. MERIKALLIO 1951, O. F. 28., käsikirj.). Laji ei sisälly alempana esitettyihin lukuihin.

Delichon u. urbica (L.), räystäspääsky.

Riparia r. riparia (L.), törmäpääsky.

*Apus*¹⁾ *a. apus* (L.), tervapääsky.

Chaetura c. caudacuta (Lath.), piikkiyrstöpääsky.

Caprimulgus e. europaeus L., kehrääjä.

Merops apiaster L., mehiläissyöjä. **M o n o t.**

Upupa e. epops L., harjalintu.

Coracias g. garrulus L., sininärhi.

Alcedo atthis ispida L., kuningaskalastaja.

Picus v. viridis L., vihertikka.

Picus c. canus Gm., harmaapäätikka.

*Dendrocopos*²⁾ *m. major* (L.), käpytikka.

Dendrocopos m. medius (L.), tammitikka.

Dendrocopos l. leucotos (Bechst.), valkoselkätikka.

***Dendrocopos minor* (L.) coll.**, pikkutikka. Meikäläisten pesivien pikkutikkojen rodullinen asema (*D. minor transitivus* (Loudon)?) ja talviaikaisen aineiston kokoonpano (*D. minor kamtschatkensis* (Malherbe)?) selvittämättä. Ks. myös Voous (1947), jonka mukaan *transitivus* on rodun *kamtschatkensis* synonyymi. Viimeksi mainittu olisi levinnyt Pohjois-Suomeen, eteläpuoliskon pikkutikkojen kuuluessa nominaattimuotoon (vrt. PETERS 1948, jonka mukaan koko Fennoskandiassa elää vain nominaattimuoto).

Picoides t. tridactylus (L.), pohjantikka.

Dryocopus m. martius (L.), palokärki.

Jynx t. torquilla L., käenpiika.

Cuculus c. canorus L., käki.

Clamator glandarius (L.), harakkakäki. **M o n o t.**

Nyctea scandiaca (L.), tunturipöllö. **M o n o t.**

Bubo b. bubo (L.), huuhkaja.

Surnia u. ulula (L.), hiiripöllö.

Glaucidium p. passerinum (L.), varpuspöllö.

Aegolius f. funereus (L.), helmipöllö.

Asio o. otus (L.), sarvipöllö.

Asio f. flammeus (Pont.), suopöllö.

Strix nebulosa lapponica Thunb., lapinpöllö.

Strix uralensis liturata Lindr., viirupöllö.

Strix a. aluco L., lehtopöllö.

Tyto alba guttata (Brehm), tornipöllö.

***Falco r. rusticolus* L. ja *F. rusticolus* L. coll.**, tunturihaukka. Pesimäaikaisen aineisto ternäärinen, muuttoaikaisen aineiston kokoonpano puutteellisesti tunnettu (*F. rusticolus obsoletus* Gm. tavattu; rodun *F. rusticolus islandus* Brünn. esiintyminen mahdollinen).

***Falco p. peregrinus* Tunst. ja *F. peregrinus* Tunst. coll.**, jalohaukka eli muuttohaukka. Pesimäaikaiset ternäärästi, muuttoaikaisen aineiston (*F. peregrinus leucogenys* Brehm, *F. peregrinus caeruleiceps* Stegm.) kokoonpano vaa-

¹⁾ ks. 20th Report Comm. Nomencl. 1949, Ibis 91: 508—517.

²⁾ ks. Voous (1947); 21st Report Comm. Nomencl. 1950, Ibis 92: 132—141.

tii selvittelyä (ks. STEGMANN 1934, NIETHAMMER 1938, LØVENSKIOLD 1947, HOLGERSEN 1950).

Falco s. subbuteo L., nuolihaukka.

Falco columbarius aesalon Tunst., ampuhaukka.

Falco t. tinnunculus L., tuulihaukka.

Falco v. vespertinus L., punajalkahaukka.

Aquila c. chrysaetos (L.), kotka.

Aquila clanga Pall., kiljukotka. M o n o t.

Aquila p. pomarina Brehm, pikkukiljukotka.

Buteo l. lagopus (Pont.), piekana.

***Buteo buteo* (L.) coll.**, hiirihaukka. Nominaattimuodon esiintyminen Ahvenanmaalla ja lounais-Suomessa sekä sen rajoittuminen itäiseen rotuun *B. buteo vulpinus* (Gloger) kaipaavat tarkempaa selvittelyä.

Circus ae. aeruginosus (L.), ruskosuohaukka.

Circus c. cyaneus (L.), sinisuohaukka.

Circus macrourus (Gm.), arosuohaukka. M o n o t.

***Accipiter gentilis* (L.) ssp.**, kanahaukka. Varsinkin rotujen *gentilis* (L.) ja *buteoides* (Menzb.) välinen sekoitusvyöhyke laaja. Sen lähempi määrittäminen kaippaa lisätutkimuksia (ks. myös VOIRIO 1946), samoin nimirodun rajoittuminen rotuun *moscoviae* (Sushkin).

Accipiter n. nisus (L.), varpushaukka.

Milvus m. milvus (L.), isohaarahaukka.

Milvus m. migrans (Bodd.), haarahaukka.

Haliaeetus a. albicilla (L.), merikotka.

Pernis a. apivorus (L.), mehiläishaukka.

Gyps f. fulvus (Hablizl), hanhikorppikotka.

Pandion h. haliaëtus (L.), sääksi eli kalasääski.

Ciconia c. ciconia (L.), kattohaikara.

Ciconia nigra (L.), mustahaikara. M o n o t.

Plegadis f. falcinellus (L.), musta-iibis.

Ardea c. cinerea L., harmaahaikara.

Nycticorax n. nycticorax (L.), yöhaikara.

Ixobrychus m. minutus (L.), pikkuhaikara.

Botaurus s. stellaris (L.), kaulushaikara.

Phoenicopterus ruber roseus Pall., flaminko.

Cygnus c. cygnus (L.), joutsen. Polytyyppinen, sillä Islannin populaatio erotettavissa itsenäiseksi roduksi (vrt. WITHERBY etc. 1948), ja lisäksi pohjois-amerikkalainen *C. buccinator* epäilemättä luettava po. rotupiiriin (ks. DELACOUR & MAYR 1945).

Cygnus columbianus bewickii Yarr., pikkujoutsen (ks. DELACOUR & MAYR 1945).

Cygnus olor (Gm.), kyhmyjoutsen. M o n o t.

Anser anser (L.), merihanhi. M o n o t.

Anser a. albifrons (Scop.), isokiljuhanhi. Ks. lähemmin seur. lajia!

Anser erythropus (L.), kiljuhanhi. M o n o t. Maantiet. edellistä vikarioiva laji, joka ilmeisesti tullaan yhdistämään sen kanssa samaksi rotupiiriksi, jossa se on nimiroduna *Anser e. erythropus* (L. 1758) ja iso kiljuhanhi alalajina *A. erythropus atibifrons* (Scop. 1769) (ks. DELACOUR & MAYR 1945, WITHERBY

etc. 1948). Tässä tapauksessa vain Lapin pesimäaikainen aineisto voitaisiin merkitä trinäärisesti, muuttoaikainen taas *A. erythropus* (L.) ssp. (*albifrons* on toistaiseksi vain muutaman kerran meillä tavattu).

Anser f. fabalis (Lath.) ja *Anser fabalis* (Lath.) coll., metsähanhi. Vain pesimäaikainen ternäärästi; muuttoaikaisen aineiston kokoonpano (*A. fabalis brachyrhynchus* Baillon todennäköisesti edustettuna maamme yli muuttavien yksilöiden joukossa) lähemmin selvittämättä (ks. HORTLING 1929/31, Sveriges Ornitologiska Förening 1949). B. O. U. List Committeeen mukaan rotupiirin nimen tulee olla *Anser arvensis* Brehm (ks. TUCKER 1949, s. 174).

Anser indicus (Lath.), Intian hanhi. M o n o t.

Anser c. caerulescens (L.), lumihanhi. Koska voidaan katsoa selvitettyksi, että jo kauan keskustelun alaisena olleet hanhilajit *Anser hyperboreus* Pail. 1769 ja *Anser caerulescens* (L. 1758) ovat saman lajin dimorfisia faaseja (ks. DELACOUR & MAYR 1945, SALOMONSEN 1950), rotupiirin nimeksi tulee *caerulescens*. Meillä tavattavien lumihanhiin kuuluminen rotuun *atlanticus* („isompi lumihanhi“) ei ole mahdotonta.

Branta ruficollis (Pall.), punakaulahanhi. M o n o t.

Branta leucopsis (Becst.), valkuposkihanhi. M o n o t.

Branta bernicla (L.) ssp., sepelhanhi. Rodun *B. bernicla hrota* (Müller) esiintyminen nominaattirodun ohella todettu (VOIPIO 1950 b).

Tadorna tadorna (L.), ristisorsa. M o n o t.

Casarca ferruginea (Pell.), ruostesorsa. M o n o t. Välittävien muotojen vuoksi suku *Casarca* on ehdotettu yhdistettäväksi edelliseen sukuun *Tadorna* (DELACOUR & MAYR 1945).

Anas p. platyrhynchos L., heinäSORSA eli sinisorsa.

Anas strepera L., harmaasorsa. M o n o t.

Anas c. crecca L., tavi.

Anas formosa Georgi, Siperian tavi. M o n o t.

Anas querquedula L., heinätavi. M o n o t.

Anas penelope L., haapana. M o n o t.

Anas a. acuta L., jousisorsa.

*Anas*¹⁾ *clypeata* L., lapasorsa. M o n o t.

Netta rufina (Pall.), punapäänarsku. M o n o t.

*Aythya*²⁾ *ferina* (L.), punasotka. M o n o t. (ks. 20th Report Comm. Nomencl. 1949, Ibis 91: 506—13).

Aythya nyroca (Güld.), ruskosotka. M o n o t.

Aythya fultgula (L.), tukkasotka. M o n o t.

Aythya m. marila (L.), lapasotka. Eräät tutkijat eivät hyväksy erotettuja alalajeja.

Bucephala c. clangula (L.), telkkä.

Clangula hyemalis (L.), alli. M o n o t.

Polysticta stelleri (Pall.), pulska-alli. M o n o t. DELACOUR & MAYR (1945) ovat esittäneet eräitä näkökohtia po. lajin yhdistämiseksi sukuun *Somateria*.

Somateria m. mollissima (L.) ja *Somateria mollissima* (L.) coll., haahka. Ran-

¹⁾ ks. DELACOUR & MAYR 1945.

²⁾ ks. 15th Report Comm. Nomencl. 1939, Ibis 81: 521—2.

nikoillamme pesivä aineisto ternäärisesti. Muuttoaikaisen aineiston kokoonpano kaipaa tarkempaa tutkimista. Huippuvuorilla pesivien ja Karhusaarella tavattavien (ks. esim. GEYR v. SCHWEPPEBURG 1937) haahkojen (*S. mollissima borealis* (Brehm)) kulkeutuminen alueellemme mahdollista. Vaeltaminen Huippuvuorilta P-Norjaan todettu rengasmerkinnöin (NIETHAMMER 1936). Vrt. *Branta bernicla hrota* (VOIPIO 1950 b).

Somateria spectabilis (L.), pulskahaahka. M o n o t.

Melanitta n. nigra (L.), meriteeri eli mustalintu.

Melanitta f. fusca (L.), pilkkasiipi.

Melanitta perspicillata (L.), pilkkaniska. M o n o t.

Mergus m. merganser L., isokoskelo.

Mergus s. serrator L., tukkakoskelo eli pikkukoskelo. Grönlannin pikkukoskelot voidaan erottaa itsenäiseksi alalajiksi (*M. serrator schiøleri* Salomonson), joten laji on siis polytyyppinen (ks. SALOMONSEN 1950).

Mergus albellus L., uivelo. M o n o t.

Phalacrocorax c. carbo (L.), merimetso.

Pelecanus onocrotalus L., pelikaani. M o n o t.

Oceanodroma l. leucorhoa (Vieill.), myrskypääsky.

Fulmarus g. glacialis (L.), myrskylintu.

Podiceps c. cristatus (L.), silkkuiikka.

Podiceps g. griseigena (Bodd.), härkälintu.

Podiceps auritus (L.), mustakurkku-uikka. M o n o t.

*Podiceps c. caspicus*¹⁾ (Hablizl), mustakauluikka.

Podiceps r. ruficollis (Pall.), pikku-uikka.

***Colymbus immer* Brünn. ssp.**, jääkuikka. KOZLOVAN (1947) mukaan (ks. myös RAND 1948) *Colymbus adamsii* Gray ja *C. immer* Brünn. yhdistettävissä samaksi rotupiiriksi. Nykyisellä valtiollisella alueellamme läntinen rotu, *C. i. immer* („Amerikan jääkuikka“, ks. SUOMALAINEN & VOIPIO 1950), on kerran tavattu (vrt. Sveriges Ornitologiska Föreningen 1949), itäinen rotu *C. immer adamsii* Gray taas monesti.

Colymbus a. arcticus L., kuikka.

Colymbus stellatus Pont., kaakkuri. M o n o t. (vrt. KOZLOVA 1947).

Columba p. palumbus L., sepelkyyhky.

Columba oe. oenas L., uuttukyyhky. Vrt. WITHERBY etc. 1948.

***Columba livia* Gm.**, kesykyyhky. Koska kesykyyhky ei ole mikään maantiet. rotu, on siitä yleisesti käytetty trinomiaalinen merkintä *C. livia domestica* virheellinen. Asiallisinta lienee tässä poikkeustapauksessa käyttää merkinettä *C. livia f. domestica* (kuten MELA—KIVIRIKKO 1909) tai — jollei väärinkäsityksen vaaraa ole — vain binääriä merkintää.

Streptopelia t. turtur (L.), turturikyyhky.

Syrhaptes paradoxus (Pall.), arokana. M o n o t.

Limosa l. lapponica (L.), punakuiri.

Limosa l. limosa (L.), mustapyrstökuiiri.

Numenius a. arquata (L.), isokuovi.

¹⁾ Nimellä *caspicus* Hablizl 1783 on prioriteetti nimeen *nigricollis* Brehm 1831 nähden (20th Report Comm. Nomencl. 1949, Ibis 91: 513).

Numenius p. phaeopus (L.), pikkukuovi.

Scolopax rusticola L., lehtokurppa. **Monot.**

Capella media (Lath.), heinäkurppa. **Monot.**

Capella g. gallinago (L.), taivaanvuohi.

Lymnocyptes minimus (Brünn.), jänkäkurppa. **Monot.**

Phalaropus fulicarius (L.), isovesipääsky. **Monot.**

Phalaropus lobatus (L.), vesipääsky. **Monot.**

Arenaria i. interpres (L.), karikukko.

Calidris c. canutus (L.), isosirri.

***Calidris alpina* (L.) ssp.**, suosirri. Maan eteläosassa ilmeisesti pysyvä kanta (RAITASUO 1949, KLEMOLA 1950), joka kuuluu rotuun *C. alpina schinzii* (Brehm) („etelän suosirri“); pohjoisimman Suomen pesivä kanta nominaattimuotoa.

Calidris ferruginea (Pont.), kuovisirri. **Monot.**

Calidris ruficollis minuta (Leisl.), pikkusirri. Vikarioivat lajit *Calidris minuta* (Leisl. 1812) ja *C. ruficollis* (Pall. 1776) yhdistetty samaan rotupiiriin (Sv. Orn. För. 1949, DEMENTIEV 1941, ks. myös STEINBACHER 1932/38).

Calidris minutilla (Vieill.), Amerikan sirri. **Monot.**

Calidris temminckii (Leisl.), lapinsirri. **Monot.**

Calidris m. maritima (Brünn.), merisirri.

Calidris alba (Pall.), pulmussirri. **Monot.**

Philomachus pugnax (L.), suokukko. **Monot.**

Limicola f. falcinellus (Pont.), jänkäsirriäinen.

*Xenus*¹⁾ *cinereus* (Güld.), rantakurvi. **Monot.**

Tringa (Actitis) hypoleucos L., rantasipi. **Monot.** Liittämisestä sukuun *Tringa* vrt. DEMENTIEV (1941) ja WITHERBY etc. (1948).

Tringa glareola L., liro. **Monot.**

Tringa ochropus L., metsäviklo. **Monot.**

Tringa t. totanus (L.), punajalkaviklo.

Tringa erythropus (Pall.), mustaviklo. **Monot.**

Tringa nebularia (Gunn.), valkoviklo. **Monot.**

Tringa stagnatilis (Bechst.), lampiviklo. **Monot.**

Charadrius hiaticula tundrae (Lowe) ja ***Ch. hiaticula* L. ssp.**, tylli. Lapin aineisto ternäärästi, rodun *Ch. hiaticula hiaticula* levinneisyysalueen laajuus maamme eteläpuoliskossa lopullisesti selvittämättä.

Charadrius dubius curonicus Gm., pikkutylli.

*Charadrius*²⁾ *morinellus* L., keräkurmitsa. **Monot.**

Charadrius apricarius altifrons (Brehm), kapustarinta. Eteläisen rodun *Ch. apricarius apricarius* L. esiintymistä ei todettu, mutta lienee mahdollisuuksien rajoissa.

Charadrius squatarola (L.), tundrakurmitsa. **Monot.** Lajin polytyyppisyydestä on esiintynyt eriäviä mielipiteitä useimpien tutkijoiden asettuessa tässä omaksutulle kannalle.

¹⁾ *Xenus* Kaup 1829, *Terekia* Bonap. 1832 (ks. WITHERBY etc. 1948, IV, s. 293 alaviite).

²⁾ Tämän ja kahden seuraavan lajin liittämisestä sukuun *Charadrius* ks. 20th Report Comm. Nomencl., Ibis 1949: 508—513.

Vanellus vanellus (L.), töyhtöhyppä. **Monot.**

Haematopus o. ostralegus L., meriharakka.

Cursorius c. cursor (Lath.), aavikkojuoksija.

Otis t. tarda L., isotrappi.

Otis tetrax orientalis Hart., pikkutrappi.

Chlamydotis undulata macqueenii (J. E. Gray), kaulustrappi.

Grus g. grus (L.), kurki.

Chlidonias n. niger (L.), mustatiira.

Hydroprogne tschegrava (Lep.), räyskä. **Monot.** (ks. WITHERBY etc. 1948).

Sterna h. hirundo L., kalatiira.

Sterna paradisaea Pont., lapintiira. **Monot.**

Sterna a. albifrons Pall., pikkutiira.

Xema sabini (Sabine), tiiralokki. Lajin monotyypisyydestä eräiviä mieliteitä (vrt. PORTENKO 1939, NIETHAMMER 1942, DEMENTIEV 1941, WITHERBY etc. 1948).

Larus minutus Pall., pikkulokki. **Monot.**

Larus r. ridibundus L., naurulokki. Aikaisemmin eri lajeina pidetyt *L. ridibundus* L. ja *L. brunnicephalus* Jerdon yhdistetty samaan rotupiiriin *ridibundus* (STEGMANN 1935 b), minkä myös DEMENTIEV (1941) on hyväksynyt. Lisäksi aikaisemmin epäilty alalaji *L. ridibundus sibiricus* But. näytään hyväksytyin (WITHERBY etc. 1948).

Larus c. canus L. ja *L. canus* L. coll., kalalokki. Pesimäaikainen ternääriinen, muuttoaikana luoteis- ja pohjoisvenäläisen rodun *L. canus heinei* Homeyer esiintyminen mahdollinen (ks. STEGMANN 1935, NIETHAMMER 1942).

Larus argentatus Pont. ssp. ja coll., harmaalokki. Nominaattimuodon ja rodun *L. argentatus omissus* (Pleske) levinneisyysuhteet maassamme kaipaavat lisäselvitystä. Näiden alueellamme pesivien muotojen lisäksi muuttoaikoina rotujen *L. argentatus antelius* Iredale (erällä tutkijoilla *L. fuscus antelius*) ja *Larus argentatus heuglini* Bree esiintyminen mahdollista (ks. OTTOW 1949, Sveriges Ornitologiska Föreningen 1949). Aikaisemmin itsenäisenä lajina pidetty Grönlannin lokki (*glaucoides* Meyer = *leucopterus* Vieill.) lienee liitettävä maantiet. rotuna harmaalokin rotupiiriin alalajina *L. argentatus glaucoides* Meyer (ks. TUCKER 1949). On esitetty myös käsitys (esim. WITHERBY etc. 1948), joka myös LÖVENSKIOLDIN käsikirjassa (1947) on omaksuttu, että meikäläiset pesivät harmaalokit kuuluisivat kaikki rotuun *omissus*. Tyyppien ilmeisen erilainen ekologinen preferenssi maassamme viittaa kuitenkin päinvastaiseen (ks. esim. OTTOW op. c.).

Larus f. fuscus L., selkälokki. Rodusta *L. fuscus antelius* Iredale ks. edellinen laji.

Larus m. marinus L., merilokki. Polytyypisyydestä ks. DEMENTIEV (1941).

L. h. hyperboreus Gunn., isolokki. Polytyypisyydestä ks. PORTENKO (1939) ja DEMENTIEV (1941), vrt. kuitenkin WITHERBY etc. (1948).

Rissa t. tridactyla (L.), pikkukajava.

Pagophila eburnea (Phipps), valkolokki. **Monot.**

Stercorarius s. skua (Brünn.), isokihu.

Stercorarius pomarinus (Temm.), leveäpyrstökihu. **Monot.**

Stercorarius parasiticus (L.), merikihu. **Monot.**

Stercorarius longicaudus Vieill., tunturikihu. **Monot.** (Grönlannista selitettyä rotua *pallescens* Løpp. ei ole hyväksytty).

Alca t. torda L., ruokki. Itämeren piirissä pesivät populaatiot nominaattimuotoa. Fennoskandian pohjoisten rannikoiden ruokit luetaan nykyisin rotuun *A. torda pica* L. (SALOMONSEN 1944, ks. myös LØVENSKIOLD 1947), jonka satunnainen harhautuminen meille lienee mahdollista muuttoaikoina.

Uria aalge (Pont.) coll., etelänkiisla. Etelärannikollamme tavattavat etelänkiislat kuulunevat rotuun *U. aalge intermedia* Nilss., kun taas pohjoisimassa Suomessa esiintyvät rotuun *U. aalge hyperborea* Salomonsen (ks. SALOMONSEN 1944, LØVENSKIOLD 1947, vrt. WITHERBY etc. 1948).

Uria l. lomvia (L.), pohjankiisla.

*Uria*¹⁾ *g. grylle* (L.) ja *Uria grylle* (L.) coll., riskilä. Pesimäaikainen Suomen ja Pohjanlahden aineisto ternäärinen. Rodun *U. grylle mandtii* (Mandt) esiintyminen Pohjois-Suomessa mahdollinen, mutta selvittämättä (vrt. esim. HORTLING 1929/31). Jäämeren rannikon riskilät kuuluvat rotuun *U. grylle atlantis* (Sal.) (SALOMONSEN 1944, LØVENSKIOLD 1947).

Plautus a. alle (L.), jääkyyhky.

Fratercula arctica (L.) coll., lunnii. Skandinavian pohjoisrannikon lunnit kuuluvat nominaattimuotoon (LØVENSKIOLD 1947). Varsinkin vaellusvuosina pohjoisen alalajin *F. arctica naumanni* Norton esiintyminen mahdollinen, siis myös sisämaahan tällöin eksyvien lunnien joukossa.

Crex crex (L.), ruisrääkkä. **Monot.**

Porzana porzana (L.), luhtahuitti. **Monot.**

Porzana p. parva (Scop.), pikkuhuitti. Polytyyppisyydestä ks. PETERS (1934 ja DEMENTIEV (1941).

Rallus a. aquaticus L., luhtakana.

Gallinula c. chloropus (L.), liejukana.

Fulica a. atra L., nokikana.

Tetrao urogallus L. coll., metso (♀ = koppelo). LÖNNBERGIN (1924) maastamme selittämän rodun *T. urogallus karelicus* Lönnb. suhde länsi- ja pohjoissuomalaisiin metsoihin meillä lähemmin selvittämättä. Ajoittain voimakaiden metsovaellusten aikana idästä (koillisesta) päin saapuvien lintujen rodullinen asema (*T. urogallus obsoletus* Snigir. ?) kaipaa selvitystä.

Lyrurus t. tetrrix (L.), teeri.

Lagopus l. lagopus (L.) ja *L. lagopus* (L.) coll., riekko eli metsäkana. Pohjoissuomalainen aineisto ternäärinen. Etelä-Suomen riekkojen suhde rotuun *L. lagopus rossicus* Serebr. kaipaa selvittelyä (vrt. NIETHAMMER 1942).

Lagopus m. mutus (Montin), kiiruna.

Tetrastes bonasia (L.) coll., pyy. SALOMONSENIN (1947) mukaan maamme pyyt kuuluisivat rotuun *T. bonasia griseonota* Sal. Selvitystä kuitenkin kaipaa, ovatko tähän vaaleaan muotoon kuuluvat populaatiot luettavat alalajiin *T. bonasia sibiricus* But. tai muotoon *T. bonasia bonasia* > *T. bonasia sibiricus* (vrt. Sveriges Ornitologiska Föreningen 1949) ja kuuluuko maamme todella kokonaisuudessaan niiden levinneisyysalueeseen. Lisäksi maamme eri osien

¹⁾ vrt. kuitenkin SALOMONSEN 1944.

aineiston vertaileva selvittely välttämätön silmällä pitäen Etelä- ja Kaakkois-Suomen populaatioita (*T. bonasia volgensis* But. ?, ks. NIETHAMMER 1942).

Phasianus colchicus L., fasaani. Eurooppalainen fasaani, josta meikäläiset linnut polveutuvat, on useiden, istutuksista johtuneiden alalajiristeytysten tulos, jonka vuoksi binääri nimitys asianmukainen.

Perdix perdix (L.) coll., peltopyy. Lukuisten istutusten vuoksi (Böömi, Tanska, Venäjä) peltopyykantamme ei ole „puhdas“, jonka vuoksi alalajimääritys lienee kovin vaikeata (vrt. myös HORTLING 1929/31). Länsi- ja itäosien aineistojen vertailu voinee selvittää, missä määrin läntisen (*P. perdix perdix* (L.)) ja itäisen (*P. perdix lucida* (Altum)) alalajin vaikutusta on havaittavissa (ks. myös KREUGER 1950).

Coturnix c. coturnix (L.), viiriäinen.

Seuraavassa luettelossa on ohjeeksi auktorinimien oikein kirjoittamista varten vielä erikseen mainittu ne lajit, joiden nominaattimuoto ei esiinny systemaattisessa lajiluettelossa:

<i>Corvus corone</i> L.	<i>Turdus ruficollis</i> Pall.
<i>Pica pica</i> (L.)	<i>Oenanthe deserti</i> (Temm.)
<i>Carduelis hornemanni</i> (Holb.)	<i>Saxicola torquata</i> (L.)
<i>Serinus canaria</i> (L.)	<i>Phoenicurus ochruros</i> (Gm.)
<i>Loxia leucoptera</i> Gm.	<i>Alcedo atthis</i> (L.)
<i>Calandrella brachydactyla</i> (Leisl.)	<i>Strix nebulosa</i> Forst.
<i>Eremophila alpestris</i> (L.)	<i>Strix uralensis</i> Pall.
<i>Anthus novaezeelandiae</i> Gm.	<i>Tyto alba</i> (Scop.)
<i>Anthus cervinus</i> (Pall.)	<i>Falco columbarius</i> L.
<i>Anthus spinoletta</i> (L.)	<i>Phoenicopterus ruber</i> L.
<i>Phylloscopus collybita</i> (Vieill.)	<i>Cygnus columbianus</i> (Ord)
<i>Phylloscopus trochilus</i> (L.)	<i>Charadrius dubius</i> Scop.
<i>Phylloscopus trochiloides</i> (Sund.)	<i>Otis tetrax</i> L.
<i>Turdus ericetorum</i> Turton	<i>Chlamydotis undulata</i> (Jacquin)

Oheisesta taulukosta nähdään, että meillä tavatuista 308 lajista 79 eli n. 25 % on monotyyppejä ja 197 eli 64 % nykyisen tietämyksemme mukaan vain yhden alalajin edustama. Polytyyppeistä lajeista, joita siis on 229, kokonaista 73 % kuuluu pelkästään nominaattimuotoon ja vain 32 lajia eli 14 % niihin, joilla tunnetusti tai mahdollisesti esiintyy maassamme nominaattirodun ohella myös jokin toinen alalaji (eräissä tapauksissa ehkä viimeksi mainittu yksinomaan). Nämä 32 lajia (n. 10 % koko lajistostamme), jotka kuuluvat lahkoihin *Passeriformes* (12), *Piciformes* (1), *Falconiformes* (4), *Anseriformes* (3), *Colymbiformes* (1), *Charadriiformes* (7) ja *Galliformes* (4), muodostavat näin ollen tavalla tai toisella tämän hetken varsinaisen alalajitaksonomisen ongelman meillä, jonka ratkaiseminen merkitsee toisaalta jo tunnettujen maantieteellisten rotu-

Heimo Family	Meillä lajeja <i>Species in Finland</i>	Lajeja, joista vain yksi alalaji esiintyy meillä <i>Species represented by only one subspecies in Finland</i>		Lajeja, joilla useampia alalajeja <i>Species represented by more than one subspecies</i>		Monotyyppisiä lajeja <i>Monotypic species</i>
		Nimirotu <i>Nominate form</i>	Ei nimirotu <i>Another form</i>	Taksonomia selvä ssp. <i>Taxonomy clear ssp.</i>	Taksonomiassa sel- vittämistä, coll. <i>Taxonomy unclear coll.</i>	
				5	6	
1	2	3	4	5	6	7
<i>Corvidae</i>	8	2	2	1	3	—
<i>Sturnidae</i>	2	1	—	—	—	1
<i>Oriolidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Fringillidae</i>	26	17	3	—	2	4
<i>Ploceidae</i>	2	2	—	—	—	—
<i>Alaudidae</i>	5	3	2	—	—	—
<i>Motacillidae</i>	9	4	3	1	—	1
<i>Certhiidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Sittidae</i>	1	—	—	1	—	—
<i>Paridae</i>	8	7	—	1	—	—
<i>Laniidae</i>	4	2	—	—	1	1
<i>Bombycillidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Muscicapidae</i>	3	3	—	—	—	—
<i>Regulidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Sylviidae</i>	20	10	3	—	—	7
<i>Turdidae</i>	16	7	5	1	1	2
<i>Prunellidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Troglodytidae</i>	1	—	—	—	—	—
<i>Cinclidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Hirundinidae</i>	3	3	—	—	—	—
<i>Apodidae</i>	2	2	—	—	—	—
<i>Caprimulgidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Meropidae</i>	1	—	—	—	—	1
<i>Upupidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Coraciidae</i>	1	1	—	—	—	—

<i>Alcedinidae</i>	1	—	1	—	—	—
<i>Picidae</i>	9	8	—	—	—	—
<i>Cuculidae</i>	2	1	—	—	—	1
<i>Strigidae</i>	11	7	3	—	—	1
<i>Falconidae</i>	6	3	1	—	—	—
<i>Accipitridae</i>	15	11	—	1	—	2
<i>Pandionidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Ciconiidae</i>	2	1	—	—	—	—
<i>Thresciornithidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Ardeidae</i>	4	4	—	—	—	—
<i>Phoenicopteridae</i>	1	—	1	—	—	—
<i>Anatidae</i>	38	13	1	1	2	21
<i>Phalacrocoracidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Pelecanidae</i>	1	—	—	—	—	1
<i>Hydrobatidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Procellariidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Podicipitidae</i>	5	4	—	—	—	1
<i>Colymbidae</i>	3	1	—	1	—	1
<i>Columbidae</i>	4	3	—	—	—	(1)
<i>Pteroclididae</i>	1	—	—	—	—	1
<i>Scolopacidae</i>	29	10	1	1	—	17
<i>Charadriidae</i>	7	1	2	1	—	3
<i>Glareolidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Otididae</i>	3	1	2	—	—	—
<i>Gruidae</i>	1	1	—	—	—	—
<i>Laridae</i>	15	8	—	—	2	5
<i>Stercorariidae</i>	4	1	—	—	—	3
<i>Alcidae</i>	6	3	—	—	3	—
<i>Rallidae</i>	6	4	—	—	—	2
<i>Tetraonidae</i>	5	2	—	—	3	—
<i>Phasianidae</i>	3	1	—	—	1	(1)
Yhteensä	308	167	30	10	22	79
Total						
% koko lajistosta	100	54.2	9.7	3.3	7.1	25.7
% of the total of species						
% polyt. lajeista		72.9	13.1	4.4	9.6	
% of polytypic species						

jen levinneisyysalueiden tai esiintymisen nykyistä tarkempaa määrittelyä (lähinnä sarake 5), toisaalta tiettyjen lajien rodullisten suhteiden lopullista selvittelyä koko maamme alueen pesimälinnustoa ja myös eräitä läpimuuttajia ja harhailijoita silmälläpitäen (lähinnä sarake 6). Sarakkeeseen 6 merkityt lajit tulevat tällöin siirtymään osittain sarakkeeseen 5, osittain sarakkeeseen 3, mutta jokunen mahdollisesti myös sarakkeen 4 osalle.

Mitä lopuksi tulee maantieteellisten rotujen määrittämismahdollisuuksiin kentällä, on huomattava, että suurimmalla osalla maantieteellisiä alalajeja erottavat ominaisuudet ovat luonteeltaan sellaisia, että diagnosin suorittaminen käy päinsä vain käteen saadun yksilön ja monesti vain tietyltä seudulta saadun yksilösarjan perusteella. Kysymyshän on useimmissa tapauksissa vähittäisistä koon, proporioiden tai värisävyn eroista, joita on mahdotonta erottaa välimatkan päästä kenttäolosuhteissa. Mutta muutamia sellaisia lajeja on, joilla eräät rotukarakterit ovat siksi selväpiirteiset, että rodun määrittäminen myös kentällä on tietyissä olosuhteissa mahdollista. Tällöin on kysymys joko ao. rodun tavallista luonteenomaisemmista yksilöistä (so. muuntelusarjan äärytyypeistä) tai tietyistä sukupuolesta tai ikäkaudesta. Seuraava luettelo käsittää tällaiset lajit tunnettuine sekä meillä mahdollisesti tai oletettavasti esiintyvine alalajeineen. Suluissa on mainittu, minkälaisista yksilöistä ja missä puvussa diagnosi voidaan tehdä, jos rajoitusta tässä suhteessa on.

Motacilla f. flava ja *M. flava thunbergi* Billb. (♂ kesäp.)

Luscinia s. svecica ja *L. svecica cyanecula* (♂ ad.)

Falco r. rusticolus ja *F. rusticolus obsoletus*

Buteo b. buteo ja *B. buteo vulpinus*

Accipiter g. gentilis ja *A. gentilis bateoides* (juv.)

Anser f. fabalis ja *A. fabalis brachyrhynchus*

Branta b. bernicla ja *B. bernicla hrota* (varsinkin ad.)

Colymbus i. immer ja *C. immer adamsii*

Calidris a. alpina ja *C. alpina schinzii* (etenkin kesäp.)

Larus a. argentatus, *L. argentatus omissus*, *L. argentatus antelius* ja *L. argentatus glaucoides*

Tetrao u. urogallus ja *T. urogallus karelicus* (♂)

Seuraavien lajien meillä ilmeisesti tai oletettavasti esiintyvien eri rotujen erottaminen toisistaan kentällä on käytännöllisesti katsoen mahdotonta:

<i>Corvus monedula</i>	<i>Falco peregrinus</i>
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	<i>Somateria mollissima</i>
<i>Garrulus glandarius</i>	<i>Charadrius hiaticula</i>
<i>Cractes infaustus</i>	<i>Larus canus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Uria aalge</i>
<i>Emberiza schoeniclus</i>	<i>Uria grylle</i>
<i>Sitta europaea</i>	<i>Fratercula arctica</i>
<i>Parus atricapillus</i>	<i>Lagopus lagopus</i>
<i>Lanius excubitor</i>	<i>Tetrastes bonasia</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Dendrocopos minor</i>	

Kirjallisuutta: DELACOUR, J. & MAYR, E., 1945, The Family Anatidae. The Wilson Bull. 57: 3—55. — DEMENTIEV, G. P., 1941 a, Dopolnenija k tomam I, II, III i IV „Polnogo opredelitelja ptiz CCCP“. In: BUTURLIN, S. A. & DEMENTIEVA, G. P., Polnyij opredelitel ptiz CCCP, Tom. V. — 1941 b, Spisok ptiz CCCP. Ibid. — GEYR v. SCHWEPENBURG, H. Baron, 1937, In Spitzbergen: Somateria mollissima borealis! Orn. Monatsber. 45: 92. — HILDÉN, O., 1950, Aavikko-tasku (*Oenanthe deserti*), maallemme uusi lintulaji. Luonnon Tutkija 54: 147—8. — HOLGERSEN, H., 1950, Tundrafalken (*Falco peregrinus caeruleiceps* Stegm.), ny for Rogalands fauna. Stavanger Museum Årbok 1949: 81—84. — HORTLING, I., 1929—31, Ornitologisk handbok. Helsingfors. — KEVE-KLEINER, A., 1935—38, Systematische Studien über die Corviden des Karpathenbeckens, nebst einer Revision ihrer Rassenkreise. II. *Garrulus glandarius* L. *Aquila* 42—45: 191—226. — 1939—42, III. *Coloeus monedula* L. *Aquila* 46—49: 159—224. — KLEMOLA, T., 1950, *Ornis Fennica* 27: 124—126. — KOZLOVA, E. V., 1947, *Colymbiformes*. In: Faune de l'URSS. Oiseaux. Vol. I: 3. Moscou—Leningrad. — KREUGER, R., 1950, Om raphönans, *Perdix perdix*, uppträdande i Finland under höstflyttningen. *Ornis Fennica* 27: 48—51. — LEHTONEN, O., 1931, Lyhytvarvas-kiuru (*Calandrella brachydactyla*), uusi lintusuku ja -laji Pohjoismaille. Luonnon Ystävä 35: 44—47. — LUNDEVALL, C.-F., 1950, Anteckningar om blåhakens (*Luscinia svecica* (L.)) och sävsparvens (*Emberiza schoeniclus* (L.)) nordiska raser. Dansk Ornith. For. Tidskr. 44: 30—40. — LÖNNBERG, E., 1924, Något om tjäderraser. Fauna och Flora 19: 66—74. — LÖVENSKIOLD, H. L., 1947, Håndbok over Norges fugler. Oslo. — MELA—KIVIRIKKO 1909, Suomen luurankoiset. Porvoo. — NIETHAMMER, G., 1937—42, Handbuch der deutschen Vogelkunde. Leipzig. — OLIVIER, G., 1944, Monographie des Pies-Grièches du genre *Lanius*. Rouen. — OTTOW, J., 1949, Ein Beitrag zur Vogelwelt des Petsamogebietes und seiner Grenzgebiete. *Ornis Fennica* 26: 98—116. — PETERS, J. L., 1934, 1948, Check-list of birds of the world. II, VI. Cambridge. — PORTENKO, L., 1939, On some new forms of Arctic gulls. The Ibis III (14. Serie): 264—269. — RAITASUO, K., 1949, *Ornis Fennica* 26: 122. — RAND, A. L., 1948, Glaciation, an isolating factor in speciation. *Evolution* 2: 314—321. — SALOMONSEN, F., 1944, The Atlantic Alcidae. Göteb. Kungl. Vetensk. Vitterh. Samh. Handl. 6. Följden. Ser. B. Band 3, N:o 5. — 1947, En ny Hjerpe (*Tetrastes bonasia* (L.)) fra Skandinavien. Dansk Ornith. For. Tidskr.

41: 221—224. — 1949, The European hybrid-population of the great grey shrike (*Lanius excubitor* L.). Vidensk. Medd. Dansk naturh. Foren. 111: 149—161. — 1950, Grønlands Fugle. The birds of Greenland. I. København. — STEGMANN, B., 1934, Ueber die ostpaläarktischen Formen des Wanderfalken. Jour. Ornith. 82: 222—236. — 1935 a, Die paläarktischen Formen der Sturmmöwe. Orn. Monatsber. 43: 20—21. — 1935 b, Die systematische Stellung der tibetanischen Lachmöwe (*Larus brunnicephalus* Jerd.). Ibid. 43: 77—82. — STEINBACHER, F., 1932—38, In: Hartert, Die Vögel der paläarktischen Fauna. Ergänzungsband. Berlin. — SUOMALAINEN, P. & VOIPIO, P., 1950, Suomen selkärangaiset — Vertebrata fennica. Helsinki. — SUSHKIN, P. & STEGMANN, B., 1929, Die paläarktischen Unglückshäher. Jour. Ornith. 77: 386—406. — TUCKER, B. W., 1949, Species and subspecies: a review for general ornithologists. Brit. Birds 42: 129—134, 161—174, 193—205. — VOIPIO, P. 1946, Zur Rassenfrage der finnischen Hühnerhabichte. Ornis Fennica 23: 3—18. — 1950 a, The use of nomenclature in researches on bird ecology and the avifauna. Ibid. 27: 39—48. — 1950 b, Sepelhanhen, *Branta bernicla* (L.), maantieteellistä roduista Suomessa. Ibid. 27: 73—77. — Voous, K. H., 1945, On the distribution of *Garrulus brandti* Eversmann. Limosa 18: 11—22. — 1947, On the history of the distribution of the genus *Dendrocopos*. Ibid. 20: 1—142. — 1950, The post-glacial distribution of *Corvus monedula* in Europe. Ibid. 23: 281—292. — WITHERBY etc., 1948, The handbook of British birds. London.

Summary: Recent status of subspecific bird taxonomy in Finland.

(By Paavo Voipio, Zoological Museum of Helsinki University.) — The aim of the above systematic list, containing all the bird species recorded in Finland, is to present the taxonomic status of each species in regard to geographical subspecies and to separate the species whose taxonomical relations have been clarified from those which require further investigation or additional study in this respect. In order to raise the standard of use of trinomial nomenclature the following three categories, shown with different types, are separated: 1) the species represented by a single geographical race (usually the nominate subspecies) in Finland; these are given in italics; 2) the species occurring in more than one known subspecies during the breeding and/or migration period, or not definitively clarified as to their populations' racial status during the breeding and/or migration seasons; they are given in heavy type; in the former case the addendum ssp., in the latter coll. have been used (see VOIPIO 1950 a); 3) monotypic species which have been signified with *monot.* (monotypic). The recently revised vernacular names have also been included (see SUOMALAINEN & VOIPIO 1950).

In the table on p. 14 the breakdown of the species by families into the different categories is presented. It appears that about 25 per cent of the 308 species recorded in Finland are monotypic (column 7). 73 per cent of the polytypic species (totalling 229) belong merely to the nominate subspecies (column 3) and 14 per cent (i. e. 32 species) are either known to occur or presumed to occur in more than one subspecies (columns 5 and 6). About two thirds of the latter still remain to be investigated taxonomically

(column 6). The same applies to the exact knowledge of the subspecific ranges especially in regard to the breeding species of the remaining 1/3 (column 5).

The list on p. 16 shows that the Finnish forms (known or presumed to occur here) of only eleven out of the 32 species can be determined in the field in favourable conditions when represented by strongly characterized specimens or by specimens of a certain sex or age, whereas the rest (21 species) listed on p. 17 cannot be distinguished, in practice, as regards subspecies.

Tiedonantoja - Meddelanden Short notes.

Hemppo, *Carduelis cannabina* (L.) ja keltasirkku, *Emberiza citrinella* L., pesineet halkopinoihin. Toukokuussa 1949 ilmoittivat herrat M. Pulkkinen ja A. Sillfors allekirjoittaneelle löytäneensä Helsingin Hietaniemestä halkopinosta hempon pesän. Kun 19. V. kävin paikalla, oli pesässä pieniä poikasia. Pesän korkeus maasta oli 234 cm. Alueella oli runsaasti halkopinoja; kysymyksessä olevassa puupinossa oli sekä koivu- että mäntyhalkoja, enimmäkseen edellisiä. Myöhemmin kesällä A. Sillfors löysi tyhjän hempon pesän (tämän kuulumisen hempolle on lehtori B. Olsoni hyväntahtoisesti vahvistanut) toisestakin halkopinosta, jossa näkyi olevan vain koivupuuta, 180 cm korkeudelta. Lintuja olikin keväällä näkynyt paikalla ainakin 2 paria. 25. V. allekirjoittanut havaitsi yhden hemppoparin Hietaniemen uudella Luterilaisella hautausmaalla. Linnut istuskelivat siellä eräässä kuusiaidassa tai sen lähetyvillä, joten niillä oli mahdollisesti aidassa pesä. — A. Sillfors kertoi tavanneensa puheenaolevana keväänä hemppoja myös Verkkosaaressa.

Nyt esittämälleni löydölle olen tavannut jonkinlaisen vertauskohdan eräästä tiedonannosta Luonnon Ystävässä v. 1912 (s. 142). Tässä kertoo Sulo Reponen löytäneensä hempon pesän Kangasniemeltä nuottakodan ovelta v. 1912. Edellisenä vuonna hän sanoo samassa paikassa olleen 3 hempon pesää vierekkäin. NIETHAMMERIN saksalainen käsikirja (Vogelkunde I) ilmoittaa lajin olevan pesiä puupinoihinkin. Minusta tuntuu siltä, että meillä Suomessa voisi hempon pesiä enemmänkin löytää halkopinoista, jos vain asiaan aletaan kiinnittää huomiota.

Hempon pesän lisäksi ja samana keväänä olivat molemmat edellämainitut henkilöt löytäneet Hietaniemen halkopinoista myös keltasirkun pesän. 21. V. kävin sitä katsomassa. Se sijaitsi maasta 156 cm korkeudella halkopinossa, jossa oli koivu- ja mäntypuuta, enimmäkseen jälkimmäisiä. Pesässä oli 2 munaa. Myöhemmin niitä oli kaikkiaan 4. Ihmisen lähestyessä pesää lintu ei sitä koskaan helposti jättänyt. Mainittakoon, että sittemmin pesä oli tullut hävitetyksi. NIETHAMMER sanoo keltasirkun pesivän 0,5 metrin korkeudelle saakka, pensasiin, pensasaitoihin, havupuuntaimiin j. n. e., toisinaan kuitenkin jopa 3 metrin korkeudelle, mutta puupinoja ei mainita lajin pesimispaikkana.